

152

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI¹⁾

z dnia 31 stycznia 2008 r.

w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać wagi nieautomatyczne, oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych²⁾

Na podstawie art. 9a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. — Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania w zakresie wykonania i charakterystyk metrologicznych podlegających sprawdzeniu podczas legalizacji ponownej wag nieautomatycznych, wprowadzonych do obrotu lub użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności;
- 2) szczegółowy zakres sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji ponownej wag nieautomatycznych;
- 3) sposób i metody przeprowadzania sprawdzeń, o których mowa w pkt 2.

§ 2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do wag nieautomatycznych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania:

- 1) na podstawie decyzji zatwierdzenia typu wydanych do dnia 30 kwietnia 2004 r.;
- 2) w wyniku dokonania oceny zgodności.

§ 3. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) waga nieautomatyczna — przyrząd pomiarowy służący do określania masy ciała oraz mogący służyć do określania innych, związanych z masą wielkości, ilości, parametrów albo właściwości, wykorzystujący działanie na ciało siły grawitacji, wymagający udziału operatora podczas ważenia;

- 2) waga elektroniczna — wagę nieautomatyczną wyposażoną w urządzenia elektroniczne, spełniające określone funkcje, stanowiące oddzielne zespoły, które mogą być badane niezależnie;
- 3) obciążenie maksymalne *Max* — maksymalną zdolność ważenia bez uwzględnienia granicy zakresu dodającego urządzenia tarującego;
- 4) obciążenie minimalne *Min* — wartość obciążenia, poniżej której wyniki ważenia mogą być obarczone nadmiernym błędem względnym;
- 5) zakres ważenia — przedział między obciążeniem minimalnym a obciążeniem maksymalnym;
- 6) graniczne obciążenie bezpieczne *Lim* — maksymalne obciążenie statyczne, którym waga nieautomatyczna może być obciążona bez spowodowania stałej zmiany jej właściwości metrologicznych;
- 7) działka elementarna *d* — wyrażoną w jednostkach miary masy wartość różnicy między wartościami:
  - a) odpowiadającymi dwóm kolejnym wskazom podziałki, przy wskazaniu analogowym,
  - b) dwóch kolejnych wskazań, przy wskazaniu cyfrowym;
- 8) działka legalizacyjna *e* — umowną wartość wyrażoną w jednostkach masy, stosowaną do klasyfikacji i legalizacji wagi nieautomatycznej;
- 9) błędy graniczne dopuszczalne — określone w wymaganiach wartości skrajne błędów;
- 10) nośnia ładunku — część wagi nieautomatycznej przeznaczoną do przyjmowania ładunku;
- 11) urządzenie tarujące — urządzenie do nastawiania wskazania zerowego, gdy nośnia ładunku jest obciążona;
- 12) dodające urządzenie tarujące — urządzenie tarujące bez zmiany zakresu ważenia dla ładunków netto;
- 13) odejmujące urządzenie tarujące — urządzenie tarujące zmniejszające zakres ważenia dla ładunków netto;
- 14) urządzenie ważące tarę — urządzenie tarujące, które zachowuje wartość tary i może ją wskazywać lub drukować, gdy waga nieautomatyczna jest obciążona lub nieobciążona.

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej — gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 216, poz. 1593).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 25 września 2007 r., pod numerem 2007/0535/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998, str. 37, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 20, str. 337, z późn. zm.).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 180, poz. 1494, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834 oraz z 2007 r. Nr 176, poz. 1238.

§ 4. 1. Na wadze nieautomatycznej, o której mowa w § 2 pkt 1, powinny być umieszczone w sposób nieusuwalny, łatwo czytelny i dobrze widoczny w normalnym położeniu pracy wagi następujące oznaczenia:

- 1) nadany znak zatwierdzenia typu, jeżeli ma to zastosowanie;
- 2) znak fabryczny lub nazwa producenta;
- 3) zamieszczone w elipsie lub między dwoma liniami poziomymi połączonymi dwoma półokręgami oznaczenie klasy dokładności;
- 4) obciążenie maksymalne w postaci „*Max ...*”;
- 5) obciążenie minimalne w postaci „*Min ...*”;
- 6) wartość działki legalizacyjnej w postaci „*e = ...*”.

2. Na wadze nieautomatycznej, o której mowa w § 2 pkt 1, mogą być umieszczone w sposób trwały, łatwo czytelny i dobrze widoczny w normalnym położeniu pracy wagi następujące oznaczenia:

- 1) numer seryjny;
- 2) znak identyfikacyjny na każdym zespole dla wag nieautomatycznych składających się z oddzielnych, ale wspólnych zespołów;
- 3) wartość działki elementarnej, jeżeli jest różna od wartości działki legalizacyjnej *e*, w postaci „*d = ...*”;
- 4) granica zakresu tarowania dodającego urządzenia tarującego w postaci „*T = + ...*”;
- 5) granica zakresu tarowania odejmującego urządzenia tarującego, jeżeli jest różna od obciążenia maksymalnego *Max*, w postaci „*T = - ...*”;
- 6) wartość działki urządzenia ważącego tarę, jeżeli jest różna od wartości działki elementarnej *d*, w postaci „*d_T = ...*”;
- 7) graniczne obciążenie bezpieczne, jeżeli jest różne od obciążenia maksymalnego *Max*, w postaci „*Lim ...*”;
- 8) specjalny zakres temperatury pracy w postaci „*... °C/... °C*”;
- 9) przełożenie między szalką odważnikową a nośnią ładunku.

3. Usunięcie oznaczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, nie powinno być możliwe bez ich uszkodzenia.

4. W przypadku umieszczenia na wadze nieautomatycznej tabliczki znamionowej powinno być możliwe jej zabezpieczenie, chyba że nie może być ona usunięta bez uszkodzenia. Jeżeli tabliczka znamionowa może być zabezpieczona, powinno być możliwe umieszczenie na niej znaku kontrolnego.

5. Oznaczenia *Max*, *Min*, *e*, *d* powinny być umieszczone w pobliżu miejsca wskazywania wyniku.

6. Każde urządzenie pomiarowe, które jest albo może być podłączone do jednej lub więcej nośni ładunku, powinno mieć oznaczenia dotyczące tych nośni.

§ 5. 1. Na wadze nieautomatycznej, o której mowa w § 2 pkt 2, powinny być umieszczone w sposób nieusuwalny, czytelny i dobrze widoczny w normalnym położeniu pracy wagi następujące oznaczenia:

- 1) oznakowanie zgodności w rozumieniu art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.⁴⁾), a obok niego dwie ostatnie cyfry roku, w którym zostało ono naniesione, oraz numer lub numery jednostek notyfikowanych, które sprawują nadzór WE nad systemem jakości producenta lub dokonały legalizacji WE;
- 2) zielona kwadratowa nalepka o wymiarach co najmniej 12,5 x 12,5 mm, z nadrukowaną dużą czarną literą „M”;
- 3) znak fabryczny lub nazwa producenta;
- 4) zamieszczone w elipsie lub między dwoma liniami poziomymi połączonymi dwoma półokręgami oznaczenie klasy dokładności;
- 5) obciążenie maksymalne w postaci „*Max ...*”;
- 6) obciążenie minimalne w postaci „*Min ...*”;
- 7) wartość działki legalizacyjnej w postaci „*e = ...*”.

2. Jeżeli ma to zastosowanie, na wadze powinny być umieszczone dodatkowo następujące oznaczenia:

- 1) numer certyfikatu zatwierdzenia typu WE;
- 2) numer fabryczny;
- 3) znak identyfikacyjny na każdym zespole dla wag składających się z oddzielnych, ale wspólnych zespołów;
- 4) wartość działki elementarnej, jeżeli jest różna od wartości działki legalizacyjnej *e*, w postaci „*d = ...*”;
- 5) granica zakresu tarowania dodającego urządzenia tarującego w postaci „*T = + ...*”;
- 6) granica zakresu tarowania odejmującego urządzenia tarującego, jeżeli jest różna od obciążenia maksymalnego *Max*, w postaci „*T = - ...*”;
- 7) wartość działki urządzenia ważącego tarę, jeżeli jest różna od wartości działki elementarnej *d*, w postaci „*d_T = ...*”;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1832 i 1834 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 124 i Nr 192, poz. 1381.

- 8) graniczne obciążenie bezpieczne, odpowiadające maksymalnemu obciążeniu statycznemu, którym waga może być obciążona bez spowodowania stałej zmiany jej właściwości metrologicznych, jeżeli jest różne od obciążenia maksymalnego *Max*, w postaci „*Lim ...*”;
- 9) specjalny zakres temperatury pracy w postaci „... °C/... °C”;
- 10) przełożenie między szalką odważnikową a nośnią ładunku.

3. Każde urządzenie pomiarowe, które jest albo może być podłączone do jednej lub więcej nośni ładunku, powinno mieć oznaczenia dotyczące tych nośni.

4. Na urządzeniach wchodzących w skład wagi nieautomatycznej lub do których ta waga jest podłączona, jeżeli nie są one używane do zastosowań, o których mowa w przepisach określających zasadnicze wymagania dla tych przyrządów, wydanych na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności, powinien być umieszczony, w sposób dobrze widoczny i nieusuwalny, symbol ograniczonego stosowania wskazujący, iż nie są one stosowane w określonym zakresie.

§ 6. 1. Błędy graniczne dopuszczalne wskazań wag nieautomatycznych podczas legalizacji ponownej określa załącznik do rozporządzenia.

2. Błędy graniczne dopuszczalne wskazań wag nieautomatycznych w użytkowaniu równe są dwukrotnym wartościom błędów granicznych dopuszczalnych wskazań wag podczas legalizacji ponownej, określonym w załączniku do rozporządzenia.

3. W przypadku wskazania cyfrowego błąd wskazania wagi nieautomatycznej powinien być skorygowany o błąd zaokrąglenia stanowiący różnicę między wskazaniem cyfrowym a wynikiem wskazanym przez wagę, gdyby wskazanie to było analogowe.

4. Błędy graniczne dopuszczalne wskazań wagi nieautomatycznej odnoszą się do wartości netto i tary dla wszystkich możliwych obciążeń z wyłączeniem ustawionych wstępnie wartości tary.

§ 7. 1. Wyniki ważenia powinny być powtarzalne i możliwe do odtworzenia przy użyciu innych urządzeń wskazujących oraz przy stosowaniu innych metod równoważenia.

2. Wpływ zmiany położenia obciążenia na nośni ładunku na wynik ważenia powinien być znikomy.

3. Waga nieautomatyczna powinna reagować na małe zmiany obciążenia.

§ 8. Legalizacja ponowna wag nieautomatycznych stacjonarnych oraz wag nieautomatycznych przenośnych, wrażliwych na zmiany przyspieszenia ziemskiego, jest przeprowadzana w miejscu użytkowania.

§ 9. Legalizacja ponowna wag nieautomatycznych innych niż wagi stacjonarne może być przeprowadzana w miejscu użytkowania, jeżeli przemawiają za tym względy ekonomiczne i techniczne.

§ 10. Legalizacja ponowna wag nieautomatycznych obejmuje:

1) oględziny zewnętrzne w celu stwierdzenia zgodności z wymaganiami:

a) charakterystyk metrologicznych w zakresie:

- klasy dokładności,
- obciążenia minimalnego *Min*,
- obciążenia maksymalnego *Max*,
- wartości działki legalizacyjnej *e*,
- wartości działki elementarnej *d*,

b) istnienia wymaganych oznaczeń i znaków;

2) sprawdzenie, czy waga nieautomatyczna spełnia wymagania oznaczonej klasy dokładności zgodnie z normą PN-EN 45501 w zakresie:

- a) błędów wskazań,
- b) błędów wskazań dla urządzenia ważącego tarę,
- c) dokładności urządzenia zerującego i tarującego,
- d) zakresu rozrzutu, o którym mowa w § 7 ust. 1,
- e) obciążenia niecentrycznego, o którym mowa w § 7 ust. 2,
- f) pobudliwości, o której mowa w § 7 ust. 3;

3) dodatkowe sprawdzenia wykonywane:

- a) dla nietypowych konstrukcji,
- b) przy wątpliwych wynikach,
- c) w przypadku, gdy zostały one przewidziane w certyfikacie zatwierdzenia typu WE lub decyzji zatwierdzenia typu.

§ 11. 1. Sprawdzenie wagi nieautomatycznej podczas legalizacji ponownej wykonuje się w normalnych warunkach użytkowania.

2. Błędy wzorców masy lub wzorcowych obciążników stosowanych przy legalizacji ponownej wagi nieautomatycznej nie powinny przekraczać 1/3 błędów granicznych dopuszczalnych wskazań wagi nieautomatycznej dla danego obciążenia.

3. Gdy waga nieautomatyczna jest wyposażona w pomocnicze urządzenie legalizacyjne umożliwiające oddzielną legalizację jednego urządzenia głównego wagi lub większej ich liczby lub gdy jest legalizowana za pomocą oddzielnego urządzenia pomocniczego, błędy graniczne dopuszczalne tych urządzeń powinny być równe 1/3 błędów granicznych dopuszczalnych wagi dla danego obciążenia. Jeżeli są stosowane odważniki, wpływ ich błędów nie powinien przekraczać 1/5 błędów granicznych dopuszczalnych legalizowanej wagi dla danego obciążenia.

4. W przypadku wag nieautomatycznych, których obciążenie maksymalne $Max \leq 1$ t, waga powinna być sprawdzana tylko wzorcami masy.

5. W przypadku wag nieautomatycznych, których obciążenie maksymalne $Max > 1$ t, zamiast wzorców masy może być stosowany inny stały ładunek, pod warunkiem że stosuje się wzorce o masie co najmniej równej wartości większej z dwóch wartości: 1 t lub 50 % obciążenia maksymalnego Max .

6. Przy sprawdzaniach, o których mowa w ust. 5, zamiast 50 % obciążenia maksymalnego Max masa wzorców może być zredukowana do:

- 1) 35 % obciążenia maksymalnego Max , jeżeli zakres rozrzutu nie przekracza 0,3 e;
- 2) 20 % obciążenia maksymalnego Max , jeżeli zakres rozrzutu nie przekracza 0,2 e.

7. Zakres rozrzutu, o którym mowa w ust. 6, powinien być wyznaczony przy obciążeniu bliskim 50 % obciążenia maksymalnego Max , umieszczanym trzykrotnie na nośni ładunku.

8. Sprawdzenie podczas legalizacji ponownej przeprowadza się zgodnie z normą PN-EN 45501.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.⁵⁾

Minister Gospodarki: *W. Pawlak*

⁵⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 października 2003 r. w sprawie wymagań metrologicznych, którym powinny odpowiadać wagi nieautomatyczne (Dz. U. Nr 183, poz. 1791), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2008 r. na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 249, poz. 1834).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2008 r. (poz. 152)

**BŁĘDY GRANICZNE DOPUSZCZALNE WSKAZAŃ WAG NIEAUTOMATYCZNYCH
PODCZAS LEGALIZACJI PONOWNEJ**

Obciążenie m				Błąd graniczny dopuszczalny
klasa I	klasa II	klasa III	klasa IIII	
$0 \leq m \leq 50\,000\ e$	$0 \leq m \leq 5\,000\ e$	$0 \leq m \leq 500\ e$	$0 \leq m \leq 50\ e$	$\pm 0,5\ e$
$50\,000\ e < m < 200\,000\ e$	$5\,000\ e < m < 20\,000\ e$	$500\ e < m < 2\,000\ e$	$50\ e < m < 200\ e$	$\pm 1,0\ e$
$200\,000\ e < m$	$20\,000\ e < m < 100\,000\ e$	$2\,000\ e < m < 10\,000\ e$	$200\ e < m < 1\,000\ e$	$\pm 1,5\ e$